

RÖMER bij de behandeling der „Ansteckungswege der Tuberkulose” de klinische indeeling en prognose werd door F. KRAUS overgenomen van MEISSEN, de stofwisseling door O. PORGES van H. WINTERNITZ, en de „Tuberkulose der Kinder” wordt nu door KLEINSCHMIDT bewerkt inplaats van door HAMBURGER. Alle deelen hebben een grondige herziening ondergaan, zoodat ook de nieuwste vraagstukken (bijv. PONNDORF) gezien worden en hier en daar het aantal afbeeldingen vermeerderd is (TENDELOO).

Bovendien sluit nu elk hoofdstuk met een zeer uitgebreide literaturopgave, zoodat het naslaan van de oorspronkelijke stukken vergemakkelijkt wordt.

Bij de epidemiologie (statistiek) zijn de ervaringen van den oorlog verwerkt; een groot aantal tabellen en krommen geeft een overzicht van de gevolgen der ondervoeding en der algemeene armoede in Duitschland.

In den nieuwen vorm heeft het handboek weder aan waarde gewonnen, alle onderdeelen zijn zóó grondig behandeld, dat het wel zeer zelden zal voorkomen, dat men bij het naslaan geen antwoord zal vinden op de vragen, die zich voordoen.

Gaarne herhaal ik mijn aanbeveling om dit boek aan te schaffen; het is in den waren zin van het woord een verrijking van onze boekenschat.

J. ED. STUMPF.

Die Syphilis. Herausgegeben von E. MEIROWSKY und J. PINKUS. JULIUS SPRINGER. Berlin. Prijs / 16.25.

Dit leerboek der syphilis is verschenen als *Band IX* van de serie *Fachbücher für Aerzte*. Het bedoelt de lues in zijn geheel, vooral die der inwendige organen te leeren kennen. De verschillende hoofdstukken werden bewerkt door schrijvers, die ieder weer specialisten zijn in dat onderdeel. Aldus werd een groote moeilijkheid, die het schrijven van een dergelijk boek altijd medebrengt, gelukkig opgelost. De praktische arts krijgt daardoor niet alleen in een afgerond geheel een overzicht van de syphilis van een bepaald orgaan, maar ook wordt hem hulp geboden bij de differentiale diagnostiek. Behalve de gewone hoofdstukken over de lues van de huid, borst, ingewanden, spieren, oogen, ooren, enz. bevat het ook een belangrijk gedeelte, dat over de statistiek der syphilis handelt. Hierin vindt men o.a. een vergelijkend overzicht, wat verschillende landen betreft, van het aantal tengevolge van syphilis doodgeboren kinderen, van het aantal syphilis-gevallen per 10000 inwoners, den invloed van het huwelijk op de syphilis. Verder blijkt bijv., dat 25 pCt. der mannelijke en 10 pCt. der vrouwelijk bevolking van Hamburg en 20 pCt. der mannen en 14 pCt. der vrouwen van Hannover luetisch besmet zijn.

Een ander, misschien nog belangwekkender hoofdstuk is dat over de microbiologische diagnose door JACOBSTHAL bewerkt. Hij geeft daarin een helder en bevattelijk overzicht der serologische reacties, die het alleen reeds de moeite waard maakt zich dit boek aan te

schaffen. In het bijzondere gedeelte wordt van de bismuthbehandeling nog geen melding gemaakt. Waarschijnlijk zijn de medewerkers hierover nog niet tot een vaststaand oordeel gekomen, want ook in het afzonderlijke hoofdstuk over de behandeling wordt het slechts volledigheidshalve vermeld.

Een kort slotwoord van A. VON WASSERMANN besluit het boek.

D. E. COHEN.

Jahresbericht über die gesamte Chirurgie und ihre Grenzgebiete, zugleich bibliographisches Jahresregister des Zentralorgans für die gesamte Chirurgie und ihre Grenzgebiete und Fortsetzung des Hildebrandschen Jahresberichtes über die Fortschritte auf dem Gebiete der Chirurgie und des Glaessnerschen Jahrbuchs für orthopaedische Chirurgie. Siebenundzwanzigsten Jahrgang. Bericht über das Jahr 1921. J. F. BERGMANN und J. SPRINGER, München und Berlin 1924.

Een boek, dat bij literatuurstudie van zeer groote waarde is. Het bevat in ongeveer duizend bladzijden systematisch gerangschikt de titels van de zeer vele publicaties op chirurgisch en verwant gebied in 1921 die gerefereerd zijn in het *Zentralorgan für die gesamte Chirurgie*. De meeste afdeelingen worden door een samenvattend overzicht voorafgegaan. Bij elken titel wordt de plaats van het referaat in het *Zentralorgan* vermeld.

S. M. KROPVELD.

BAUER und BECK (Weenen), *Atlas der Histopathologie der Nase und ihrer Nebenhöhlen*. Eerste aflevering, 1924. CURT KABITSCH. Leipzig. Verschijnt in 10 afleveringen, elk 5 Goldmark.

De heilkundige behandeling en de klinische diagnostiek van de aandoeningen van neus- en bijholten schijnt een hoogtepunt bereikt te hebben. Terecht wijzen zoowel H. NEUMANN in een aanbevelend woord vooraf, als de schrijvers in hun inleiding er op, dat verdere vooruitgang vooral te wachten is van een meer verfijnde diagnostiek. Inderdaad mag men zeggen, dat de kennis van de histopathologie, ja zelfs van de normale histologie bij den grooten vooruitgang op heilkundig gebied wat in het gedrang is gekomen. Derhalve is de onderneming van een werk als dit met vreugde te begroeten. En dat hiervoor de keel-, neus-, oorarts OSCAR BECK samenwerking heeft gezocht met den patholoog-histoloog BAUER wijst stellig op juist inzicht en wekt vertrouwen. In deze eerste aflevering worden platen gegeven van *normaal* slijmvlies van neustusschenschot, schelpen, kaakholte, zeefbeen en wiggebeen, voor waardeering van de pathologische beelden zeker onmisbaar en als zoodanig hier op hun plaats. Als middel om bij de vakgenooten belangstelling te wekken en het hen gemakkelijk te maken zich uit één boek grofweg te oriënteren zal dit werk op deze wijze zeker kunnen slagen. De afbeeldingen en de verklarende tekst zijn zóó,